

стимулювання відповідальності» і головного обов'язку здобувачів освіти – якісно навчатися.

Німесулід – нестероїдний протизапальний засіб: фармакологічні властивості та безпековий профіль

Сирова Г.О., Чаленко Н.М., Козуб С.М.

Харківський національний медичний університет, м. Харків

Нестероїдні протизапальні засоби (НПЗЗ) займають важливе місце в сучасній медицині та фармації завдяки своїй здатності ефективно зменшувати запалення, біль і гарячку. Одним із широко застосовуваних представників цієї групи є німесулід – похідне сульфонаніліду, що характеризується вибірковістю до циклооксигенази-2 (ЦОГ-2). Препарат характеризується швидкою анальгетичною дією, гарною переносимістю та відносно низьким ризиком гастротоксичності, що зумовлює його широке використання в клінічній практиці при запальних і больових синдромах різного генезу.

Основна фармакологічна дія німесуліду пов'язана з вибірковою інгібуванням ферменту ЦОГ-2, який активується під час запалення та відповідає за утворення простагландинів — біологічно активних ліпідів, що беруть участь у розвитку болю, набряку, гіпертермії та запальної реакції. При цьому активність ферменту ЦОГ-1, який забезпечує фізіологічні процеси у шлунково-кишковому тракті, нирках і тромбоцитах, залишається майже незмінною. Така селективність дії пояснює менший ризик гастродуоденальних ускладнень у порівнянні з неселективними НПЗЗ. Крім інгібування ЦОГ-2, німесулід чинить вплив на інші ланки запального каскаду. Препарат пригнічує вивільнення гістаміну з тучних клітин, що послаблює судинну проникність і зменшує набряк. Антиоксидантний ефект реалізується шляхом гальмування утворення активних форм кисню і нейтралізації вільних радикалів. Німесулід здатний стабілізувати клітинні мембрани та запобігати перекисному окисненню ліпідів, що зменшує ушкодження тканин у зоні запалення. Ці ефекти посилюють його протизапальну

активність та знижують інтенсивність ушкодження тканин у зоні запалення. Таким чином, фармакодинамічний профіль німесулід у виходить за межі класичної дії НПЗЗ. Його ефективність у зменшенні запалення, болю та гіпертермії зумовлена комбінованим впливом на запальні цитокіни, оксидативний стрес і судинні реакції. Завдяки цьому німесулід не лише полегшує симптоми, але й частково впливає на патогенетичні механізми запалення.

Німесулід застосовується для симптоматичного лікування больових і запальних станів при ревматичних захворюваннях (остеоартроз, ревматоїдний артрит, бурсит), а також при післяопераційних, травматичних і зубних болях. Завдяки швидкому початку дії препарат часто використовують при гострому больовому синдромі, наприклад, при дисменореї чи головному болю. Препарат випускається у формі таблеток, гранул для приготування суспензії, гелю для зовнішнього застосування та іноді — у вигляді суспензії для дітей. Стандартна доза для дорослих становить 100 мг двічі на добу, переважно після їжі. Тривалість курсу має бути мінімальною, достатньою для полегшення симптомів, з урахуванням потенційних ризиків для печінки.

Незважаючи на високу ефективність, німесулід може спричиняти гепатотоксичні реакції, що вважається його головним обмеженням. У рідкісних випадках спостерігалися підвищення рівня трансаміназ, жовтяниця, холестатичний гепатит. Саме через це в ряді країн (зокрема, у США та Великій Британії) німесулід не зареєстрований або має обмежене застосування.

Німесулід залишається ефективним і затребуваним засобом у терапії больових і запальних синдромів. Його вибіркова дія на ЦОГ-2 забезпечує сприятливий гастроінтестинальний профіль, а додаткові антиоксидантні властивості — посилюють терапевтичний потенціал. Водночас ризик гепатотоксичності вимагає обережності при тривалому застосуванні та обов'язкового контролю функції печінки. Таким чином, раціональне використання німесулід з урахуванням індивідуальних особливостей пацієнта дозволяє досягти оптимального балансу між ефективністю та безпекою.